

Forslag

til

Lov om ændring af universitetsloven

(Inddragelse af vurdering af trussel mod den nationale sikkerhed ved universiteternes afgørelser om optagelse og udskrivning af visse udenlandske ansøgere og studerende)

§ 1

I universitetsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 391 af 10. april 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 1697 af 30. december 2024, § 1 i lov nr. 754 af 20. juni 2025 og § 4 i lov nr. 1648 af 16. december 2025, foretages følgende ændring:

1. Efter § 8 c indsættes:

»§ 8 d. Visse udenlandske ansøgere eller studerende kan ikke optages eller være indskrevet på en uddannelse udbudt efter denne lov, hvis deres adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om universiteternes afgørelser om afslag på optagelse og udskrivning på baggrund heraf.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. februar 2027.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning
2.	Baggrund
3.	Afgørelse om afslag på optagelse eller udskrivning af visse udenlandske ansøgere og studerende
3.1.	Gældende ret
3.2.	Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
4.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6.	Administrative konsekvenser for borgerne
7.	Klimamæssige konsekvenser
8.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9.	Forholdet til EU-retten
10.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11.	Sammenfattende skema

1. Indledning

Danmark er blandt de førende i verden på en række kritiske forsknings- og teknologiområder, herunder teknologier med potentiale for dobbelt anvendelse.

Politiets Efterretningstjeneste (PET) vurderer, at der udgår en trussel fra fremmede stater mod danske forskningsmiljøer, bl.a. gennem ulovlig og uønsket videnoverførsel.

Samtidig bidrager udenlandske studerende positivt med talent og videnoverførsel til Danmark, og det er derfor væsentligt, at Danmark fortsat kan tiltrække eftertragtet udenlandsk talent, som kan bidrage til at opretholde og udbygge danske styrkepositioner.

Danmark befinder sig i en kompleks geopolitisk situation med et forværret trusselsbillede, og hvor der er risiko for, at fremmede stater uretmæssigt forsøger at skaffe sig viden, teknologi og produkter, som kan skade Danmarks nationale sikkerhed. Derfor er der et stadigt stigende behov for effektivt at kunne beskytte kritisk forskningsviden på de danske universiteter på baggrund af en risikobaseret tilgang.

På den baggrund foreslås det, at det i universitetsloven fastsættes, at visse udenlandske ansøgere eller studerende ikke kan optages eller være indskrevet på en uddannelse udbudt efter universitetsloven, hvis deres adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed. Formålet er, at universiteterne vil kunne inddrage en vurdering af risikoen for uønsket viden- og teknologi-overførsel i forbindelse med studieoptag eller udskrivning af visse udenlandske studerende. Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiges med forslaget til at kunne fastsætte regler om universiteternes afgørelser om afslag på optagelse og udskrivning på baggrund heraf.

2. Baggrund

Udvalg om retningslinjer for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde (URIS) blev nedsat i efteråret 2020 med den opgave at understøtte danske universiteter og forskningsfonde i at mindske etiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige risici i internationalt forskningssamarbejde. Udvalget bestod af repræsentanter fra universiteterne, professionshøjskolerne og de forskningsfinansierende fonde.

URIS afsluttede sit arbejde med en afrapportering til uddannelses- og forskningsministeren (nu forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren) i maj 2022.

URIS-retningslinjerne understøtter universiteternes og forskningsfondenenes forpligtelser i forbindelse med beskyttelse af kritisk forskningsviden m.v. Af URIS-retningslinjerne fremgår blandt andet, at der er behov for, at universiteterne skærmer deres ansatte og studerende mod adgang til kritisk

viden og kritiske forskningsområder m.m., der ikke er nødvendig for disses studier eller arbejde, og som fremmede stater kunne have interesse i at til egne sig, få adgang til eller påvirke.

I maj 2024 vedtog EU rådshenstilling om forbedret forskningssikkerhed, der har til formål at hjælpe medlemsstater, herunder de videregående uddannelsesinstitutioner og forskningsorganisationer, med at håndtere sikkerhedsrisici i forbindelse med forskning. URIS-retningslinjerne og EU's rådshenstilling adresserer samme genstandsfelt.

3. Afgørelse om afslag på optagelse eller udskrivning af visse udenlandske ansøgere og studerende

3.1. Gældende ret

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter regler om videregående uddannelser udbudt efter universitetsloven.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter blandt andet regler om adgang til og optagelse på uddannelse, ret til optagelse på kandidatuddannelse og betingelser herfor. Dette følger af universitetslovens § 8, stk. 1.

De nærmere regler om adgangskrav, optagelse, indskrivning og udskrivning ved bacheloruddannelser og kandidatuddannelser fremgår af bekendtgørelse nr. 288 af 17. februar 2026 om adgang til universitetsuddannelser tilrettelagt på heltid og erhvervskandidatuddannelser (adgangsbekendtgørelsen).

Efter deltidsbekendtgørelsens § 7, jf. bekendtgørelse nr. 2272 af 1. december 2021 om universitetsuddannelser tilrettelagt på deltid, skal ansøgere til deltidsuddannelse opfylde samme adgangskrav som ansøgere til heltidsuddannelse, medmindre andet følger af andre regler.

Adgang til en bacheloruddannelse forudsætter, at ansøgeren har gennemført en gymnasial eksamen (generelt adgangskrav), og at ansøgeren opfylder de specifikke faglige adgangskrav, der fremgår af bekendtgørelsens bilag 1. Universitetet kan bestemme, at ansøgeren skal bestå en adgangsprøve. Endelig kan optagelse forudsætte, at ansøgeren skal opfylde visse sprogkrav og fastsatte karakterkrav. Der henvises til § 5 i adgangsbekendtgørelsen.

Adgangsbekendtgørelsens § 2 indebærer, at en ansøger, der opfylder alle adgangskrav til en uddannelse, herunder har bestået en eventuel adgangsprøve, er en kvalificeret ansøger til en bacheloruddannelse.

Adgang til en kandidatuddannelse forudsætter, at ansøgeren har gennemført en adgangsgivende bacheloruddannelse, herunder

professionsbacheloruddannelse, eller anden dansk eller udenlandsk uddannelse på samme niveau, jf. adgangsbekendtgørelsens § 30, stk. 1. Adgang kan endvidere forudsætte, at ansøgeren har bestået fastsatte sprogkrav. Efter § 30, stk. 3, fastsætter universitetet adgangskrav til den enkelte uddannelse. Adgangskravene skal fremgå af uddannelsens studieordning.

Endelig følger det af universitetslovens § 8 c, at ansøgere eller studerende, der opholder sig ulovligt i Danmark, ikke kan optages eller være indskrevet på en uddannelse udbudt efter universitetsloven.

Universitetsloven, og regler udstedt i medfør heraf, giver dermed ikke mulighed for, at universitetet kan træffe afgørelse om afslag på ansøgning om optagelse med den begrundelse, at den pågældendes adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Universitetet bringer indskrivningen til ophør for studerende, der 1) har gennemført uddannelsen, 2) er afskåret fra at fortsætte uddannelsen, fordi den pågældende ikke har bestået studiestartsprøven, 3) er afskåret fra at gennemføre uddannelsen, fordi den pågældende har opbrugt sine prøveforsøg, 4) er afskåret fra at fortsætte uddannelsen, fordi den pågældende ikke har deltaget i eller har bestået førsteårsprøven, 5) er afskåret fra at fortsætte uddannelsen, fordi den pågældende ikke har opfyldt et studieaktivitetskrav, 6) er afskåret fra at fortsætte uddannelsen som følge af uddannelsens regler, 7) er afskåret fra at fortsætte erhvervskandidatuddannelsen som følge af manglende opfyldelse af beskæftigelseskravet, 8) melder sig ud af uddannelsen, eller 9) er varigt bortvist fra universitetet. Dette følger af adgangsbekendtgørelsens § 48.

Det følger af deltidsbekendtgørelsens § 12, stk. 4, at universitetet kan bringe indskrivningen til ophør, når den studerende er afskåret fra at fortsætte uddannelsen som følge af 1) reglerne for den pågældende uddannelse, herunder at den pågældende har opbrugt sine eksamensforsøg, 2) udløbet af den periode, som deltagerbetalingen for uddannelsen omfatter, eller 3) den pågældende er varigt bortvist fra universitetet efter regler fastsat af universitetet, jf. universitetslovens § 14, stk. 9.

Universitetsloven, og regler udstedt i medfør heraf, indeholder ikke bestemmelser, hvorefter universitetet kan bringe en studerendes indskrivning til ophør, hvis det vurderes, at den pågældendes adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Universitetets afgørelser efter adgangsbekendtgørelsen kan indbringes for Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, hvis klagen vedrører retlige spørgsmål, jf. adgangsbekendtgørelsens § 57.

Universitetets afgørelser efter deltidsbekendtgørelsen kan indbringes for Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, hvis klagen vedrører retlige spørgsmål, jf. deltidsbekendtgørelsens § 29.

Det følger af udlændingelovens § 10, stk. 1, nr. 1, at en udlænding ikke kan meddeles opholdstilladelse som blandt andet studerende, hvis udlændingen må anses for en fare for statens sikkerhed.

3.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I lyset af en stadig mere kompleks geopolitisk situation og de aktuelle trusselvurderinger fra PET og Forsvarets Efterretningstjeneste vurderes der at være behov for yderligere tiltag for effektivt at kunne beskytte kritisk forskningsviden på de danske universiteter.

Det foreslås på den baggrund at indsætte en § 8 d i universitsloven, som vil indebære, at visse udenlandske ansøgere eller studerende ikke kan optages eller være indskrevet på en uddannelse udbudt efter universitsloven, hvis deres adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Formålet med ordningen er, at universiteterne vil kunne inddrage en vurdering af risikoen for uønsket viden- og teknologioverførsel i forbindelse med studieoptag eller udskrivning af visse udenlandske studerende.

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiges samtidig til at fastsætte regler om universiteternes afgørelser om afslag på optagelse og udskrivning, jf. bestemmelsens 2. pkt.

Bestemmelsen vil kun omfatte visse udenlandske ansøgere og studerende, det vil sige ansøgere og studerende fra tredjelande, der hverken efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller konventioner og aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske ansøgere og studerende.

Bestemmelsen vil indebære, at visse ansøgere eller studerende ikke vil kunne optages eller være indskrevet på en uddannelse udbudt efter universitsloven, hvis universitetet vurderer, at ansøgeren i forbindelse med uddannelsen vil få adgang til kritisk forskningsviden, og hvis denne adgang vurderes at kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed. Dette vil være tilfældet, uanset om den pågældende opfylder alle faglige betingelser

for optagelse på uddannelsen. Det bemærkes, at bestemmelsen også vil finde anvendelse for udvekslingsstuderende.

Det vil være afgørende for, hvorvidt en ansøger vil kunne få afslag på optagelse på en uddannelse udbudt efter universitetsloven, at ansøgeren vil kunne få adgang til kritisk forskningsviden, hvis den pågældende bliver optaget eller indskrevet på uddannelsen. Tilsvarende vil gælde i forhold til studerende, der har adgang til kritisk forskningsviden, som ikke længere vil kunne være indskrevet på uddannelsen på baggrund af en vurdering af, at den pågældende vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Kritisk forskningsviden vil eksempelvis omfatte unikke data, viden, teknologi og knowhow inden for kritiske teknologiområder, forretningshemmeligheder, viden om kritisk infrastruktur eller militær viden, som, hvis det kommer til kendskab for uvedkommende, vil kunne risikere at udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Der vil bl.a. kunne være tale om en trussel mod den nationale sikkerhed, hvor studerendes adgang til kritisk forskningsviden kan indebære uønsket viden- og teknologioverførsel, som udgør eller vil kunne udgøre en risiko for forstyrrelse af internationale relationer, nationernes fredelige sameksistens eller danske militære interesser, og handlinger, der har til hensigt at forvolde Danmark skade, herunder forbrydelser mod statens selvstændighed eller forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder.

Inddragelse af en vurdering af, hvorvidt det vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed, hvis en ansøger eller studerende får adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen, vil være særligt påkrævet på uddannelser inden for kritiske teknologiområder, hvor det i praksis er svært at adskille den kritiske forskning fra uddannelser inden for samme fagområde.

For at universiteterne kan udbyde aktuelle forskningsbaserede uddannelser forudsættes det således, at de studerende introduceres til relevant og, i nogle tilfælde, kritisk forskning inden for fagområdet.

Der vil med bemyndigelsen også kunne fastsættes regler, som nærmere afgrænser og definerer kritisk forskningsviden, f.eks. i relation til forskningens og teknologiernes modenhed. Det kunne f.eks. være de områder, der fremgår af EU-Kommissionens henstilling af den 3. oktober 2023 om ti udvalgte teknologiområder, der anses for kritiske for EU's økonomiske sikkerhed, hvis det vurderes, at dette er tilstrækkeligt for at sikre de hensyn,

som ligger bag bestemmelsen. De ti udvalgte teknologiområder er 1) avancerede halvledere, 2) kunstig intelligens, 3) kvanteteknologier, 4) bioteknologier, 5) netværks- navigations- og kommunikationsteknologier, 6) sensorteknologier, 7) rumteknologier, 8) energiteknologier, 9) robotteknologier og 10) nanoteknologier.

Der vil med bemyndigelsen også kunne fastsættes regler, som nærmere afgrænser og definerer hvilke uddannelsesstrin, der omfattes af bestemmelsen, f.eks. således at bestemmelsen alene finder anvendelse i relation til kandidatstuderende, der i højere grad end bachelorstuderende får adgang til kritisk viden.

Det vil være universiteterne, der foretager vurderingen af, hvorvidt visse udenlandske ansøgere eller studerende vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Det forudsættes, at universiteterne efterlever URIS-retningslinjerne og implementerer relevante risikomitigerende tiltag, som f.eks. adgangsbegrænsninger i relation til data, udstyr, lokationer, forskningsresultater m.v. Afgørelse om afslag på optagelse eller udskrivning fra universitetet vil alene være relevant i tilfælde, hvor truslen ikke vil kunne mitigeres tilstrækkeligt gennem konkrete tiltag.

Den foreslåede bemyndigelse vil eksempelvis kunne anvendes til at fastsætte regler om, at universiteterne i vurderingen vil kunne inddrage, hvorvidt ansøgeren kommer fra et risikoland. Hvorvidt der konkret vil være tale om et risikoland, vil primært bero på trusselsvurderinger og analyser fra efterretningstjenesterne. Det bemærkes i den forbindelse, at PET i deres seneste vurdering af spionagetruslen mod Danmark, Færøerne og Grønland blandt andet har anført, at truslen fra fremmede staters efterretningsvirksomhed først og fremmest omfatter spionage og forsøg på ulovligt eller på uønsket vis at anskaffe produkter, viden og teknologi bl.a. for at udvikle de fremmede staters militære kapacitet.

Dette kan dog ikke stå alene i vurderingen og bør ses i samspil med andre forhold, identificerede risici og den konkrete uddannelse.

URIS-retningslinjerne vil ligeledes kunne inddrages i vurderingen. Ifølge URIS-retningslinjerne kræver internationalt samarbejde særlig forsigtighed, hvis partnerens hjemland er karakteriseret som ”ikke-ligesindet”. Ved ”ikke-ligesindet” land forstås et land, som bryder med internationalt anerkendte normer og principper såsom FN’s menneskerettigheder, retsstatsprincippet, akademisk frihed og individets/institutionens uafhængighed fra

staten. URIS-retningslinjerne nævner, at indekseringerne fra Academic Freedom Index, Freedom in the World og World Justice Project Rule of Law Index kan understøtte risikovurderingen. URIS-retningslinjerne nævner desuden, at det er en skærpende omstændighed, når civil forskning ikke er adskilt fra den militære (civil-militær fusion) i ikke-ligesindede lande, idet danske institutioner dermed uforvarende kan bidrage til at opbygge militærkapacitet hos potentielt fjendtlige magter.

Den foreslåede bemyndigelse vil eksempelvis kunne anvendes til at fastsætte regler om, at universiteterne vil kunne inddrage, hvorvidt den udenlandske ansøger vurderes at have tilknytning til en institution med direkte eller indirekte forbindelse til militæret i et ikke-ligesindet land.

Den foreslåede bemyndigelse vil endvidere kunne anvendes til at fastsætte regler om, at universiteterne i vurderingen vil kunne inddrage oplysninger, som hidrører fra danske efterretningstjenester eller fra andre forskningsmiljøer fra ind- og udland.

Da trusselsbilledet ændrer sig løbende, vil bemyndigelsen også kunne anvendes til at fastsætte regler om andre forhold, som kan vise sig at være nødvendige at inddrage i universiteternes vurdering af, hvorvidt visse udenlandske ansøgere eller studerende vil kunne risikere at udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed, hvis de pågældende får adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen.

Det bemærkes i den forbindelse, at vurderingen af den enkelte ansøger eller studerende ikke nødvendigvis vil få samme udfald på alle universiteter eller på alle uddannelser på det samme universitet, da det kan være meget forskelligt, i hvilket omfang ansøgeren eller den studerende vil få adgang til kritisk forskningsviden på forskellige universiteter og på forskellige uddannelser på det samme universitet.

Med den foreslåede ordning er det således ikke hensigten at fastsætte regler, så universiteterne vil være forpligtede til i alle tilfælde at foretage en vurdering eller inddrage alle de forhold, der kan fastsættes regler om efter bemyndigelsen. Reglerne skal afspejle, at der kan være tale om mange forskellige situationer, bl.a. ud fra det aktuelle trusselsbillede, den pågældende ansøger eller studerende og den konkrete uddannelse, herunder dens kritikalitet, samt om en mulig trussel kan håndteres ved hjælp af mitigerende tiltag, jf. URIS-retningslinjerne.

Det forudsættes, at relevante ministerier m.v. vil blive inddraget ved fastsættelse af regler i medfør af bemyndigelsen bl.a. med henblik på løbende at vurdere udviklingen i kritiske forskningsområder og risikolande.

Universiteterne er som statsfinansierede selvejende institutioner omfattet af forvaltningsloven og skal derudover i deres virksomhed iagttage de almindelige forvaltningsretlige retsgrundsætninger, herunder bl.a. retgrundsætningen om saglighed, lighedsprincippet, og proportionalitetsprincippet.

Universitetets afgørelse om afslag på optagelse på en uddannelse og afgørelse om udskrivning på en uddannelse udbudt efter universitetsloven er afgørelser i forvaltningslovens forstand. Universitetet skal derfor iagttage reglerne i forvaltningsloven, herunder bl.a. reglerne om partshøring, klagevejledning og begrundelse m.v.

Det forventes, at der med bemyndigelsen fastsættes en klageadgang, som følger klageadgangen på tilsvarende områder.

Det bemærkes endelig, at udlændingelovens § 10, stk. 1, nr. 1, videreføres uændret. Det vil sige, at en udlænding, der anses for en fare for statens sikkerhed, fortsat vil blive meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse bl.a. som studerende.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for staten, kommunerne og regionerne.

Lovforslaget vurderes endvidere ikke have implementeringskonsekvenser for staten, kommunerne og regionerne.

Lovforslaget følger i relevant omfang principperne for digitaliseringsklar lovgivning, jf. aftale om digitaliseringsklar lovgivning indgået af Folketingets partier i januar 2018.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen direkte økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget forventes at indebære, at visse udenlandske ansøgere eller studerende ikke vil kunne optages eller forblive indskrevet på en uddannelse udbudt efter universitetsloven, hvis den pågældendes adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen vil kunne udgøre en trussel

mod den nationale sikkerhed, som ikke kan mitigeres tilstrækkeligt med konkrete tiltag.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den været sendt i hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Akademikerne, Akkrediteringsrådet Copenhagen Business School, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Erhverv, Dansk Magisterforening, Danske Erhvervsakademier, Danske Professionshøjskoler, Danske Stude-
rendes Fællesråd, Danske Universiteter, DI, Djøf, Fagligt Fælles Forbund – 3F, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, Ingeniørforeningen IDA, IT-Universitetet i København, Københavns Universitet, Rektorkollegiet for de kunstneriske og kulturelle uddannelser, Rektorkollegiet for de mari-
time uddannelser, Roskilde Universitet, Studievalg Danmark, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

11. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindred- gifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgif- ter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implemente- ringskonsekven- ser for stat, kom- muner og regio- ner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser	Ingen	Ingen

for erhvervslivet m.v.		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget forventes at indebære, at visse udenlandske ansøgere eller studerende ikke vil kunne optages eller forblive indskrevet på en uddannelse udbudt efter universitetsloven, hvis den pågældendes adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed, som ikke kan mitigeres tilstrækkeligt med konkrete tiltag.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren fastsætter blandt andet regler om uddannelse, herunder adgang til og optagelse på uddannelse, supplerende uddannelsesaktivitet, ret til optagelse på kandidatuddannelse og betingelser herfor. Dette følger af universitetslovens § 8, stk. 1.

De nærmere regler for adgangskrav, optagelse, indskrivning og udskrivning ved bacheloruddannelser og kandidatuddannelser fremgår af bekendtgørelse nr. 288 af 17. februar 2026 om adgang til universitetsuddannelser tilrettelagt på heltid og erhvervskandidatuddannelser.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der i universitetsloven indsættes en ny § 8 d, hvor det i 1. pkt. vil fremgå, at visse udenlandske ansøgere eller studerende ikke kan optages eller være indskrevet på en uddannelse udbudt efter denne lov, hvis deres adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Alene visse ansøgere og studerende fra tredjelande vil være omfattet af forslaget. Ansøgere eller studerende, som efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller konventioner og aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske ansøgere og studerende, vil dermed ikke blive omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Bestemmelsen vil indebære, at visse ansøgere eller studerende ikke vil kunne optages eller være indskrevet på en uddannelse udbudt efter universitetsloven, hvis universitetet vurderer, at ansøgeren i forbindelse med uddannelsen vil få adgang til kritisk forskningsviden, og hvis denne adgang vurderes at kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed. Dette vil være tilfældet, uanset om den pågældende opfylder alle faglige betingelser for optagelse på uddannelsen. Det bemærkes, at bestemmelsen også vil finde anvendelse for udvekslingsstuderende.

Det vil være afgørende for, hvorvidt en ansøger vil kunne få afslag på optagelse på en uddannelse udbudt efter universitetsloven, at ansøgeren vil kunne få adgang til kritisk forskningsviden, hvis den pågældende bliver

optaget eller indskrevet på uddannelsen. Tilsvarende vil gælde i forhold til studerende, der har adgang til kritisk forskningsviden, som ikke længere vil kunne være indskrevet på uddannelsen på baggrund af en vurdering af, at den pågældende vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Kritisk forskningsviden vil eksempelvis omfatte unikke data, viden, teknologi og knowhow inden for kritiske teknologiområder, forretningshemmeligheder, viden om kritisk infrastruktur eller militær viden, som, hvis det kommer til kendskab for uvedkommende, vil kunne risikere at udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Der vil bl.a. kunne være tale om en trussel mod den nationale sikkerhed, hvor studerendes adgang til kritisk forskningsviden kan indebære uønsket viden- og teknologioverførsel, som udgør eller vil kunne udgøre en risiko for forstyrrelse af internationale relationer, nationernes fredelige sameksistens eller danske militære interesser, og handlinger, der har til hensigt at forvolde Danmark skade, herunder forbrydelser mod statens selvstændighed eller forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder.

Inddragelse af en vurdering af, hvorvidt det vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed, hvis en ansøger eller studerende får adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen, vil være særligt påkrævet på uddannelser inden for kritiske teknologiområder, hvor det i praksis er svært at adskille den kritiske forskning fra uddannelser inden for samme fagområde.

For at universiteterne kan udbyde aktuelle forskningsbaserede uddannelser forudsættes det således, at de studerende introduceres til relevant og, i nogle tilfælde, kritisk forskning inden for fagområdet.

Det foreslås i 2. pkt., at forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om universiteternes afgørelser om afslag på optagelse og udskrivning på baggrund heraf.

Det forudsættes, at universiteterne ikke giver afslag på optagelse eller træffer afgørelse om udskrivning, før bestemmelsens 2. pkt. er udmøntet, og der således er fastsat nærmere regler herfor.

Med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse vil der blive fastsat regler, som vil indebære, at en ansøger vil kunne få afslag på optagelse, selvom den pågældende i øvrigt opfylder alle faglige betingelser for optagelse på uddannelsen, hvis universitetet vurderer, at ansøgerens adgang til kritisk

forskningsviden i forbindelse med den uddannelse, vedkommende har søgt om optagelse på, vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Bemyndigelsen vil i forlængelse heraf kunne anvendes til at fastsætte regler om, at universitetet vil kunne udskrive optagne eller indskrevne studerende i de tilfælde, hvor universitetet konstaterer eller bliver gjort bekendt med forhold vedrørende en studerende eller den studerendes adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen, som indebærer, at universitetet vurderer, at den studerendes adgang til denne kritiske forskningsviden vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed.

Det vil med bemyndigelsen være muligt at kunne fastsætte regler, som nærmere afgrænser og definerer kritisk forskningsviden. Det kunne f.eks. være de områder der fremgår af EU-Kommissionens henstilling af den 3. oktober 2023 om ti udvalgte teknologiområder, der anses for kritiske for EU's økonomiske sikkerhed, hvis det vurderes, at dette er tilstrækkeligt for at sikre de hensyn, som ligger bag bestemmelsen. De ti udvalgte teknologiområder er 1) avancerede halvledere, 2) kunstig intelligens, 3) kvanteteknologier, 4) bioteknologier, 5) netværks- navigations- og kommunikationsteknologier, 6) sensorteknologier, 7) rumteknologier, 8) energiteknologier, 9) robotteknologier og 10) nanoteknologier.

Det vil med bemyndigelsen også være muligt at fastsætte regler, som nærmere afgrænser og definerer hvilke uddannelsesstrin, der omfattes af bestemmelsen, f.eks. således at bestemmelsen alene finder anvendelse i relation til kandidatstuderende, der i højere grad end bachelorstuderende får adgang til kritisk viden.

Med den foreslåede bemyndigelse vil der endvidere kunne fastsættes regler om, hvilke nærmere specifikke forhold der vil kunne indgå i universiteternes vurdering af, om en ansøger vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed i forbindelse med behandling af ansøgninger om optagelse på uddannelser udbudt efter universitetsloven eller ved afgørelse om udskrivning af optagne eller indskrevne studerende.

Det er herunder hensigten, at der eksempelvis vil kunne fastsættes regler om, at universiteterne i vurderingen vil kunne inddrage, hvorvidt ansøgeren kommer fra et risikoland, og om det vurderes, at den udenlandske ansøger har tilknytning til en institution med direkte eller indirekte forbindelse til militæret i et ikke-ligesindet land.

Den foreslåede bemyndigelse vil herudover eksempelvis kunne anvendes til at fastsætte regler om, at universiteterne i vurderingen vil kunne inddrage oplysninger, som hidrører fra danske efterretningstjenester eller fra andre forskningsmiljøer fra ind- og udland.

Da trusselsbilledet ændrer sig løbende, er det hensigten, at bemyndigelsen også vil kunne anvendes til at fastsætte andre forhold, som kan vise sig at være nødvendige at inddrage i universiteternes vurdering af, hvorvidt visse udenlandske ansøgere eller studerende vil kunne udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed, hvis de pågældende får adgang til kritisk forskningsviden i forbindelse med uddannelsen.

Med den foreslåede ordning er det ikke hensigten at fastsætte regler, så universiteterne vil være forpligtede til i alle tilfælde at foretage en vurdering eller inddrage alle de forhold, der kan fastsættes regler om efter bemyndigelsen. Reglerne skal afspejle, at der kan være tale om mange forskellige situationer, bl.a. ud fra det aktuelle trusselsbillede, den pågældende ansøger eller studerende og den konkrete uddannelse, herunder dens kritikalitet, samt om en mulig trussel kan håndteres ved hjælp af mitigerende tiltag, jf. URIS-retningslinjerne.

Universiteterne er som statsfinansierede selvejende institutioner omfattet af forvaltningsloven og skal derudover i deres virksomhed iagttage de almindelige forvaltningsretlige retsgrundsætninger, herunder bl.a. retsgrundsætningen om saglig forvaltning, lighedsprincippet, og proportionalitetsprincippet.

Universitetets afgørelse om afslag på optagelse på en uddannelse og afgørelse om udskrivning på en uddannelse udbudt efter universitetsloven er afgørelser i forvaltningslovens forstand. Universitet skal derfor iagttage reglerne i forvaltningsloven, herunder bl.a. reglerne om partshøring, klagevejledning og begrundelse m.v.

Efter forvaltningslovens § 22, skal en afgørelse, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

Efter forvaltningslovens § 24, stk. 3, 2. pkt., kan begrundelsens indhold i øvrigt begrænses i det omfang, hvori oplysninger kan undtages fra aktindsigt, jf. forvaltningslovens §§ 15-15 b.

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets opfattelse, at det i medfør af forvaltningslovens § 24, stk. 3, 2. pkt., efter omstændighederne blandt andet vil kunne være nødvendigt at undlade visse oplysninger i begrundelsen i en afgørelse om at give afslag på optagelse, eller i forbindelse med afgørelse om at udskrive en studerende, hvis det er nødvendigt grundet afgørende hensyn til statens sikkerhed, rigets forsvar og rigets udenrigspolitiske interesser, herunder forholdet til andre lande.

Begrænsninger i begrundelsespligten bør have undtagelsens karakter og vil altid kræve en konkret vurdering, hvor de relevante hensyn indgår, hvorfor det som udgangspunkt ikke vil være tilstrækkeligt med generelle henvisninger til eksempelvis sikkerhedshensyn.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. februar 2027.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I universitetsloven, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 391 af 10. april 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 1697 af 30. december 2024, § 1 i lov nr. 754 af 20. juni 2025 og § 4 i lov nr. 1648 af 16. december 2025, foretages følgende ændring:
§ 8 c. ---	1. Efter § 8 c indsættes: »§ 8 d. Visse udenlandske ansø- gere eller studerende kan ikke opta- ges eller være indskrevet på en ud- dannelse udbudt efter denne lov, hvis deres adgang til kritisk forsk- ningsviden i forbindelse med ud- dannelsen vil kunne udgøre en trus- sel mod den nationale sikkerhed. Ministeren fastsætter regler om universiteternes afgørelser om af- slag på optagelse og udskrivning på baggrund heraf.«